

Međutim, ako je slika svećenika katoličke dogmatike »sumnjiva i neopozivo razbijena«, ako je naše katoličko poimanje svećeničke službe jedan ekstrem, to znači i stramputica, koji prijeti »pretapanjem u poganske predodžbene sheme«, tko onda ima volje i snage da provodi liturgijsku obnovu, koja sva stoji na pozicijama dojučerašnje dogmatike?

Stvaralačka i istraživalačka teologija nije nikad bila, a nije to ni danas, nekakva koncepcija koju su silom iznudili nemirni duhovi, željni novotarija i nezadovoljni sa svim starim oblicima mišljenja i rada. Ona je naprotiv normalno i nužno disanje na vrlo bogatim prostranstvima Objave. Ako je naravni red podatan za uvijek nove i neslućene spoznaje, kako to ne bi bila Objava, red nadnaravi, koja je kudikamo bogatija i šira? Zato prevelika bojazan da se na tim istraživanjima ne ode odmah u krivo znak je suviše malog pouzdanja i u čovjeka i Boga koji je autor i spoznaje i svekolike stvarnosti.

Ipak to ne znači da ne postoje neki čvrsti i posve jasno obilježeni branici i signali preko kojih se ne može prelaziti da se ne siđe s pravoga puta. Sve što je rekla Crkva preko redovnog učiteljstva, ma da nema uvijek i karakter nezabludivosti, ne može se sve u ime izražajnog prilagođivanja vremena i prilikama naprosto relativizirati i podložiti univerzalnoj reviziji. Neke su revizije sigurno potrebne. Neke su izvršene, neke se vrše, a bit će ih i u budućnosti. To je sve očit dokaz kako je naša teologija ipak nesigurno ljudsko zamucivanje o vrlo bogatoj Riječi Božjoj. Ipak se u novije vrijeme čovjek ne može oteti dojmu da se više puta nekako čudno isprepliću i zamjenjuju prava istraživalačka i stvaralačka teologija s nekom očito **taktičkom** teologijom. U želji da se što prije dođe do jedinstva Crkve neki teolozi kao da bi htjeli na svaki način otupiti i zamagliti neke posve jasne oblike katoličke misli i nauke, da bi se tako dobila što manja udaljenost s raznim izvankatoličkim stavovima i učenjima. Pokušaj Ratzingera da na jedan uvijen i diskretan način postavi upitnik nad ontologijom novozavjetnog svećeništva podsjeća nas na to. Više slični na neku taktičku, prilagođivalačku teologiju nego na temeljito dokazivanje i iskreno istraživanje.

Ako ove sumnje imaju svoj temelj, onda je netko dužan da ih ukloni. Ako one ne bi imale svog pravog temelja, onda bi »Svesci« trebali voditi malo više računa o našim stvarnim dometima i svoj davanje malo više tome prilagoditi.

Fra Stanko Vasilj

JEAN GUITTON O SVEĆENIKU POSLIJE KONCILA

Dva mlada svećenika postavili su Guittonu upit: što će biti svećenik poslije Koncila? Kakav bi imao biti — njegov karakter, stil života, metoda evandeoske propagande, nastup u zapovijedanju i stav u posluhu s obzirom na vrhovno svećeničko načelo — sentire cum Ecclesia?

Guitton odgovara: Sabor je rješio dva problema: **kolegijalitet Biskupa s Papom** i **apostolat lajkata**. Ali — svećenik je onaj kojega vjernici slušaju i zapažaju. Stoga bi morao biti prvi vidljivi učinak Koncila — produpsti ideju koju svećenik ima — **o svećenstvu**, i o utisku koji svećenik čini na vjernike. (L. Osser. Romano, br. 266, od 18 - X - 1965).

KAKAV DA BUDE SVEĆENIK POSLIJE KONCILA?

Da se može pravilno odgovoriti na ovaj teški problem i da mu se pronade tačno rješenje — treba znati u čemu je **bitnost** sveć. zvanja. Dva su različita komplementarna elementa svećeničke misije: jedan »horizontalan«: to jest evangelizacije svijeta (to je zajedničko zvanje i svećenika i katoličkog lajika) i drugi »vertikaln«: tj. posvećivanje, prikazivanje Bogu preko Krista, i u Njemu, — a to je vlastitost svećeništva. Sinteza ovih dvaju elemenata, zvanja i poziva, teška je, tim više kad je zemaljsko vrlo teretno i prouzrokuje velike tjeskobe u svećeničkom životu. Crkva će poslije Koncila pojačati svoju prisutnost u svijetu. I svećenik će pokušati ući u dnevni, ljudski život. To će biti **novi svećenik** s novim karakterom:

a) Bit će jednostavan, familijaran, bez majestetičkog stava — u govoru, odjevanju i gestima. Malo će se oslonuti na običaje i vanjske pomoći. Htjet će zaboraviti u zaborav da mora biti po strani od ljudi radi svoga zvanja. Radije, nego isticati razlike između svoga staleža i drugih, mučit će se da se ukopča u ljudsku situaciju. Svoj auktoritet predstaviti će više kao — službu i funkciju. U riječima i svim svojim činima tražit će samo istinu i jednostavnost. Približit će se modernom čovjeku, koji odbija socijalne separacije, koliko više može, da provodi što bratskiji i jednostavniji život.

b) Ući će većma u zabrinutosti, muke, zaposlenja, službe, metode, nade, tjeskobe i poteškoće savjesti. Karitativno će respektirati. Neće tražiti da komandira, da se nameće — slobodi. Ali u isti mah on će biti po svuda prisutan: — s jednim zavjetom, mirisom, kvascem, mlazom vode što oploduje bez šuma i to nevidljivom prisutnošću, diskretnom, ohrabrujućom, pomagajućom kao Duh.

c) Napokon, imat će pojačanu želju jedne solidarne akcije opće i zajedničke. Morat će živjeti sâm — za bolje ljubiti, bez razlike, svoga blišnjega; morat će uvijek sačuvati samoću koja je vrlo različita od izolacije, ali, kako će se on koliko je god moguće ujediniti sa župljanima, isto tako će se povezati sa svojom braćom u svećeništvu. Auktoritet biskupa bit će mu pratnja, više nego prije, ako će ga radije predstavljati kao izraz općeg dobra Crkve, kao dekret posebne volje koji ne daje uvijek svoje razloge bilo za rad, bilo za zahtjeve.

Posluš će biti još više izraz discipline ljubavi i za sve, vesela žrtva za sve, što je prisutno u kolegiju Biskupa, više nego podvrgavanje jednoj osobi.

U osobi onog koji zapovijeda — Sve će biti očevidnije. U dva tri slučaja ja nalazim iste ideje u riječima, koje se danas izrabljuju i miješaju: opće, zajedničko, zajednica, ili: red, obaveza, potreba od ljudi. U apstraktnom izrazu: sinteza, dijalektika, jedinstvo. Sve tri se objašnjaju u Evandelju. A to je lako dokazati.

Poslije nego sam pokazao dubine »službe za ljude«, uključene u svećeništvu, ne mogu prišutjeti neki strah razgovarajući s nekim mladim svećenicima, pa se sjećam riječi Kardinala Saliège-a: »Imam 2 uha: jedno da čujem što mi se kaže, a drugo da shvatim ono što mi se ne kaže«. Da strašim se, veli Guillon, da svećenici od sutra, da ne bi u plemenitoj nakani da se miješaju s lajcima, imali napast da im se previše približe na njihovu terenu. Bojim se da se ne bi

žalili što nijesu kao oni — svijet od zanatlija, specijalista, profesionalaca, tehničara, političara, sindikalista, radnika, socijalnih rukovodilaca, aktera suvremene »Povijesti«!

Bojim se da ne izgube vrijeme i trud, da se ne iscrpe htijući govoriti poseban jezik, htijući prihvaćati naše metode i naša htijenja; naš drhtavi život, naše vremenite brige, naše obaveze ljudi na političkom terenu — u jednu riječ: naš stil modernog života. Osim toga bojim se da oni ne žele postati ono što su kod nas lajički »direktori« savjesti: psihijatri, terapeuti, sociolozi, psiholozi, psihoanalisti, učitelji humanih znanja? S te strane mi kat. lajici bit ćemo, radeći čitavo vrijeme — jači od njih. **Svećenici će biti naše vođe ako ostanu na svome vlastitom terenu** — koje je nepristupačno i nužno.

Strašim se, slušajući moje mlade prijatelje, da oni više ne cijene dosta dostojanstvo svoga staleža da gaje neki osjećaj prikritog žaljenja da nijesu izabrali širi put, lakši, zračniji, čedniji, topliji tj. — »**lajičkog apostolata**«.

Strašim se, da oni, koji put uvečer, u samoći grada ili selâ imaju utisak da su »odsječeni od svoje braće ljudi« — od drugih naznačeni kao strani tipovi, bez obitelji, bez životnog iskustva i kao bez korenja. Bojim se da, bez da to hoće, bez da to reknu — da to oplakuju, radi toga žale — i da u njihovoj duši lebdi žalostan oblak.

I stoga, sa svim mojim uvjerenjem i dugim životnim iskustvom hoću im reći: Vi ćete uvijek izgubiti, ako budete htjeli izjednačiti se nama ili da nas vodite na našem lajičkom sektoru. Vi ćete uvijek pobijediti, ako se ustalite — radosno, snažno, svijetlo, jednostavno u onom što je vaš zadatak i nesaopćivi dominij: svećeništvo.

Nada sve vam pitamo — da nam date Boga — s vlašću koju samo vi imate: **odriješivanja i posvećivanja**. Tražimo od vas da budete »Ljudi Božji« — »Ish Elohim« — kao bivši proroci, nosioci izvanvremenske Riječi, dijelitelji Kruha života, predstavnici među nama — **Vječnoga** — poklisari **Apsolutnoga**. I bez Apsolutnoga, koji nas ovija, mi ne možemo uživati ni relativnoga. A sad, dakle, budući da smo i **gladni i žedni Apsolutnoga**, i ne nalazeći ga nigdje u čistom stanju, mi imamo potrebu da nam bude blizu slično biće — nama, koje, u svojoj osrednjosti i mizeriji, utjelovljuje ideju Apsolutnoga, i to nam dokazuje njegovu prisutnost koja može opstojati, i da je također, bliže nama nego što mi možemo misliti.

Htio bih reći o problemu **celibata** svećenika.

Castitas, u ovom afrodizijskom svemiru, za svakoga je — uzak i težak put. Ako laici mogu prakticirati, bez herojskog napora, predbračnu čistoću i u braku — bračnu vjernost i čistoću, to je praktično stoga, jer oni vide živjeti — izvan klaustera — mladiće, snažne, muževne, radiozne — koji su čisti — s radošću, neusiljenošću, otvorenosću — svećenici. Odricanje nekih podiže i ozdravljuje atmosferu svih. Bez tih bića, a toliko humanih, ali koji su u samo svoje tijelo urezali stranku Apsolutnoga. Njihovo bi vladanje bilo apsurd kad Apsolutni ne bi bio. Tad bi duhovni nivel pao. Odmah se smanjio, I tijelo bi malo po malo nadvladalo duh: pa bi se u jedan hip uvjerali da duh ne može svladati tijelo, barem bez posebnih uvjeta samostanskog ili redovničkog života. To bi bio pad slobode u dušama. Tako je moje uvjerenje. Nekoć sam o ovom problemu razgovarao s H. Bergsonom, prijateljem »des heros et des Saints« — kad je on objelodanio »Deux Sources«. I poslije nego je onaj filozof sve izvagao, pažljivo promotrio, a nije bio katolik, zaključio je u istom smislu, misleći da — uzdržljivost (continentia) i duhovnost — jedna su

nedjeljiva cjelina na našem »buntovnom« planetu. Za otvoriti se svi-
ma, treba biti potpuno raspoloživi i otcijepljeni od svih. Takav je
smisao svećeničke čistoće.

Kard. Montini je sastavio ovu molitvu koju je upravljao Bogu za
mlade svećenike: »O Gospode, daj ovim Tvojim službenicima — veli-
ko srce, otvoreno za Tvoje misli, a zatvoreno za svaku sitnu ambici-
ju, za svako ljudsko bijedno takmičenje; jedno srce veliko, sposobno
da se izjednači s Tvojim i da u sebi zahvati proporcije Crkve, pro-
porcije svijeta, sposobno da sve ljubi, da svima služi, da bude tu-
mač svih«.

Fra Krsto Kržanić

CERKVENE LJUDSKE PESMI V LITURGIJI

(Članek je v nekoliko skraćeni obliki vzet iz doktorske razprave:
P. Anton Nadrah, *Cerkvene ljudske pesmi v ljudske pesmi v liturgiji*,
Ljubljana 1969, str. 19-28. Prvi del razprave govori zlasti o teologiji
cerkvene glasbe s posebnim ozirom na cerkveno ljudsko petje, drugi
del pa ima med drugim tudi mnogo praktičnih navodil, ki bodo lahko
koristila dušnim pastirjem pri usmerjanju cerkvenega ljudskega petja.)

Z veseljem smo pred leti pozdravili in sprejeli bogoslužje v na-
rodnem jeziku. Liturgija se je na ta način precej približala sodbnemu
človeku. Kmalu pa smo uvideli, da jezik ni vse. Pomeni le prvo sto-
pnjo prilagoditve sedanjemu človeku. Še nadalje je liturgija ostala v
marsičem tuja, nerazumljiva in zato ni donašala ter tudi danes še ne
prinaša tistih sadov, ki bi jih morala prinašati. Spremeniti se mora
po svojem notranjem ustroju, postati sodobnemu človeku bolj do-
mača, mora se mu torej še bolj približati.

Isto velja za liturgično petje. Danes postaja vedno bolj jasno,
da je ravno tako važno, da v liturgiji pustimo ljudem peti v njihovi
lastni oblik, kakor že pojejo v lastnem jeziku. Kar pomislimo, kaj
imajo verniki od mnogih sedanjih vstopnih mašnih spevov. Mar jih
ne občutijo kot neko tuje telo? Kako vse drugače bi učinkovala cer-
kvena ljudska pesem, ki bi jo vsi peli. Nadomestala bi sedanji vstopni
spev, ki ga zato seveda ne bi bilo treba posebej recitirati. Isto velja
za darovinski in obhajilni spev. Res smo že do sedaj peli cerkvene
ljudske pesmi na začetku maše, pri darovanju in pri obhajilu, toda
niso imele liturgične veljave, saj je bilo vedno treba recitirati tudi
liturgične procesionalne speve.

Po liturgični konstituciji je dobila cerkvena ljudska pesem popol-
no domovinsko pravico v bogoslužju. To pomeni za cerkveno ljudsko
pesem začetek nove dobe. Navodilo o glasbi pri svetem bogoslužju z
dne 5. marca 1967, št. 32, daje za vstopni, darovanski in obhajilni
spev važno dovoljenje. Kjer je pravno veljaven in večkrat potrjen
običaj, da se na teh mestih pojejo primerne cerkvene pesmi, se mo-
rejo peti še naprej s popolno liturgično veljavo, in sicer po presoji
pristojne pokrajinske oblasti. Na ta člen se lahko sklicujemo tudi
pri nas, prav tako tudi na člen, ki pravi, da bo pristojna pokrajinska
oblast odločila, »če je mogoče uporabljavati nekatera uglasbena do-
mača besedila iz prejšnjih časov, čeprav se ne skladajo povsem s
pravilno odobrenimi prevodi liturgičnih besedil« (št. 55). Brez dvoma